

PAN

AMSTERDAM

MENTINK & ROEST

'KEISAN-DOKEI' PORTABLE WATCH

'KEISAN-DOKEI' PORTABLE WATCH

Circa 1850

Japan

Japans slagwerk

Gangduur: 1 dag

Hoogte: 10,5 cm.

Diameter: 7,5 cm.

'KEISAN-DOKEI' PORTABLE WATCH

Circa 1850

Japan

Uurwerk

Het ronde, door een veer aangedreven messing platine-uurwerk bestaat uit gaand- en slagwerk. Het gaandwerk is uitgevoerd met snek en ketting, spillengang, regelbare balans en spiraalveer. De achterplatine is rijk gegraveerd met blad- en rankmotieven en de ajourgezaagde balanskloof is versierd door bloem- en bladmotieven. Het slagwerk slaat de hele en halve Japanse uren. De Japanse uren worden van 9 terug naar 4 geslagen en de halve uren afwisselend eenmaal of tweemaal. Het uurwerk wordt aan de onderzijde opgewonden.

Wijzerplaat

De wijzerplaat is voorzien van een verdraaibare messing cijferring. De cijferring is verdeeld in 12 verschuifbare messing plaatjes, 6 voor de dagtijd en 6 voor de nachturen. De plaatjes zijn voorzien van een gegraveerd Japans uurteken. Het Japanse uur is gelijk aan twee Europese uren en telt van 9 tot en met 4. De overige, smallere blauw stalen plaatjes zijn niet gegraveerd en dienen voor de halfuursaanduiding. Als de klok loopt blijft de blauwstalen, ajourgezaagde wijzer staan en verdraait de cijferring.

Kast

De ronde vuurvergulde messing kast is aan de bovenzijde voorzien van een ophangoog. Rondom en aan de achterzijde is de kast zeer fraai ajourgezaagd en gegraveerd in krullend bladmotief. Aan de achterzijde bevinden zich de opwindgaten van het gaand- en slagwerk.

Gangduur: 1 dag

Hoogte: 10,5 cm.

Diameter: 7,5 cm.

Literatuur

- R. Yamaguchi, The Clocks of Japan, blz. 3.
- Tardy, French clocks, blz. 615,
- N.H.N.Mody, Japanese clocks.
- Tijdschrift 0203 en 0204, Japanse tijdmeting

Japanse tijdmeting.

De Japanse tijdmeting verschilt in grote mate van de Westerse tijdmeting. In plaats van een uur als vaste waarde te nemen verschilt in Japan de lengte van een uur, toki genaamd, naar de lengte van de dag en de nacht. De dag en de nacht zijn beide ingedeeld in zes toki, die van zonsopgang tot zonsondergang en van zonsondergang tot zonsopgang gerekend worden. In de zomer zijn de dagen langer dan de nachten en duurt dientengevolge een toki overdag ook langer dan 's nachts. In de winter werkt dit andersom. Om deze reden zijn er Japanse klokken met verschuifbare plaatjes, zodat de lengte van de toki veranderd kunnen worden. Tevens zijn er klokken waarbij de cijferring vastzit, maar waarbij het tikgetal van de klok gewijzigd kan worden door de gewichtjes van de waag te verplaatsen, zodat de klok langzamer of sneller gaat lopen. Dit komt vooral voor bij de oudere klokken. De cijfers van de klok lopen van 9 tot 4. In Japan was het cijfer 9 heilig. Elke toki, twaalf in totaal, had tevens een eigen teken van de dierenriem die ook wel werd afgebeeld op een cijferring rondom de gewone cijferring.